

Κακοποίηση και Παρενόχληση

Κακοποίηση

Ηλικία 14-15 ετών

Το εκπαιδευτικό υλικό έχει αντληθεί από τον ιστότοπο [Teaching Sexual Health](https://teachingsexualhealth.ca)

Η μετάφραση και η προσαρμογή του υλικού είναι προϊόν εθελοντικής εργασίας κατόπιν αδείας από τον οργανισμό AHS.

Οποιαδήποτε χρήση του υλικού πρέπει να συνοδεύεται και από αναφορά στην πηγή του.

«Αυτό το υλικό έχει προσαρμοστεί από το trainingsexualhealth.ca © 2022 Alberta Health Services ("AHS") με την άδεια του AHS. Ο AHS δεν ευθύνεται για τυχόν ανακρίβειες σε περιεχόμενο διαφορετικό από το περιεχόμενο της αρχικής αγγλικής έκδοσης. Απαγορεύονται όλες οι πράξεις παραβίασης πνευματικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγής, μετάφρασης, μετάδοσης, αναδημοσίευσης και διανομής αυτού του υλικού χωρίς γραπτή άδεια του AHS.»

Μετάφραση – Προσαρμογή: Μαρία Πατεράκη (2022)

Μαθησιακό αποτέλεσμα

Η αναγνώριση των ενδείξεων, των μεθόδων και των συνεπειών ποικίλων τύπων κακοποίησης (π.χ. παραμέληση, σωματική κακοποίηση, συναισθηματική κακοποίηση, σεξουαλική κακοποίηση)

Τρόπος χρήσης

Αυτό το σχέδιο μαθήματος περιέχει διάφορες δραστηριότητες για να πετύχει τα παραπάνω μαθησιακά αποτελέσματα. Μπορείτε να επιλέξετε να κάνετε κάποιες ή όλες τις δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη σας τις ανάγκες των παιδιών και τον διαθέσιμο χρόνο. Μερικές δραστηριότητες βασίζονται στις προηγούμενες, αλλά όλες μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνες τους.

Για ένα σύντομο μάθημα, συνδυάστε τις δραστηριότητες Α, Γ και ΣΤ.

Δραστηριότητες για την τάξη και χρόνος

Α. Βασικοί Κανόνες (5-10 λεπτά)

Β. Συζήτηση για την κακοποίηση (20-30 λεπτά)

Γ. Σενάρια Κακοποιητικών Καταστάσεων (15-20 λεπτά)

Δ. Αποδεκτό, Μη Αποδεκτό και Μπερδεμένο Άγγιγμα (15-20 λεπτά)

Ε. Επιστολές: «Αγαπητέ Alex» (40-50 λεπτά)

ΣΤ. Κουτί ερωτήσεων (5-10 λεπτά)

Απαιτούμενα υλικά

Έντυπα: Τύποι Κακοποίησης, Ο Κύκλος της Κακοποίησης

Έντυπα: Σενάρια Κακοποίησης 1,2,3,4

Έντυπα: Επιλέγοντας την Αποκάλυψη, Υποστηρίζοντας άλλα άτομα

Κάρτες: Περιστάσεις Αγγίγματος

Έντυπα: Αγαπητέ Alex και Η Απάντηση του Alex

Έντυπα: Υπόδειγμα Επιστολής στον Alex

Πληροφορίες για εκπαιδευτικούς

Η γνώση των ενδείξεων, των μεθόδων και των συνεπειών των διαφόρων τύπων κακοποίησης, μπορεί να βοηθήσει τα άτομα που βρίσκονται σε κακοποιητικές καταστάσεις να αναγνωρίσουν το πώς και το πότε να ζητήσουν βοήθεια. Άλλα άτομα μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτές τις πληροφορίες για να βοηθήσουν πρόσωπα που φιλικού ή του οικογενειακού περιβάλλοντός τους, που βιώνουν κακοποιητικές καταστάσεις, να αναζητήσουν βοήθεια. Αυτό το μάθημα εστιάζει στην αναγνώριση διαφόρων τύπων κακοποίησης, στις ενδείξεις της κακοποίησης, στον αντίκτυπο της κακοποίησης, στους προστατευτικούς παράγοντες, στην επιλογή της αποκάλυψης της κακοποίησης και στην υποστήριξη των ατόμων που αποκαλύπτουν την κακοποίηση.

Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείτε γλώσσα ουδέτερη ως προς το φύλο όταν μιλάτε για την κακοποίηση. Η έμφυλη γλώσσα ενισχύει τα αρνητικά στερεότυπα και αποθαρρύνει τους άντρες, τα αγόρια και τους ανθρώπους που έχουν κακοποιηθεί από γυναίκες, από το να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης.

Σχέσεις

Οι άνθρωποι έχουμε διαφορετικών ειδών σχέσεις κατά τη διάρκεια της ζωής μας, όπως, οικογενειακές, φιλικές, σχολικές κ.α. Όσο τα παιδιά μεγαλώνουν, σε αυτές προστίθενται και οι σεξουαλικές ή οι οικείες σχέσεις.

Για να μπορέσουν τα παιδιά στην εφηβεία να αναπτύξουν θετικές, υγιείς σχέσεις χρειάζεται να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν πότε οι σχέσεις είναι υγιείς, μη υγιείς ή κακοποιητικές. Τα προβλήματα μπορεί να ξεκινήσουν με συμπεριφορές που μοιάζουν αθώες και τελικά να οδηγήσουν σε κακοποίηση και βία. Τα παιδιά στην εφηβεία μπορεί να βιώνουν μη υγιείς σχέσεις και να δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν τις ανησυχίες τους με τους/τις συντρόφους τους. Οι νέοι άνθρωποι είναι ευάλωτοι στην κακοποίηση εντός μιας σχέσης, εν μέρει λόγω της έλλειψης πείρας και της επιρροής του μύθου που παρουσιάζει τη βία ως πράξη αγάπης. Η έρευνα έχει δείξει ότι το 10-25% των έφηβων ατόμων βιώνει σωματική και λεκτική επιθετικότητα μέσα στις ερωτικές σχέσεις του, και το 9% έχει βιώσει σωματική βία. Τα παιδιά χρειάζεται να αναπτύξουν τις δεξιότητες που θα τα βοηθήσουν να αναγνωρίσουν τις ενδείξεις μιας μη υγιούς ή κακοποιητικής σχέσης, επικοινωνιακές δεξιότητες που θα τα βοηθήσουν να χειριστούν τα προβλήματα, και όταν χρειάζεται, στρατηγικές για τον τερματισμό των σχέσεων.

Η κατανόηση των διαφορών ανάμεσα στις υγιείς, μη υγιείς και κακοποιητικές σχέσεις είναι σημαντική για όλα τα παιδιά. Ακολουθούν τα χαρακτηριστικά των υγιών, μη υγιών και κακοποιητικών σχέσεων. Τα περισσότερα από αυτά τα χαρακτηριστικά σχετίζονται με οποιοδήποτε είδος σχέσης, αλλά μερικά έχουν να κάνουν με ερωτικές σχέσεις ή σχέσεις οικειότητας.

	Υγιείς	Μη Υγιείς	Κακοποιητικές
Έκφραση συναισθημάτων	Και τα δύο μέρη της σχέσης νιώθουν ασφαλή και αρκετά δυνατά ώστε να μπορούν να μοιραστούν, το ένα με το άλλο, τα συναισθήματά τους.	Το ένα μέρος της σχέσης δε νιώθει άνετα να πει στο άλλο πώς πραγματικά νιώθει.	Το ένα μέρος της σχέσης φοβάται να πει στο άλλο πώς νιώθει. Φοβάται ότι θα εισπράξει απόρριψη, ταπείνωση, απειλή ή θα ταπεινωθεί.
Επικοινωνία	Και τα δύο μέρη της σχέσης ακούν και σέβονται την οπτική, το ένα του άλλου. Αποφασίζουν μαζί.	Το ένα μέρος της σχέσης αγνοεί και δεν σέβεται τις απόψεις του άλλου.	Το ένα μέρος φέρεται στο άλλο με ασέβεια. Το ένα μέρος αγνοεί τις ιδέες και τα συναισθήματα του άλλου ή τα γελοιοποιεί.
Διαφωνίες	Και τα δύο μέρη της σχέσης έχουν ισότιμα λόγο στη σχέση. Δείχνουν σεβασμό το ένα στο άλλο, ακόμα κι όταν διαφωνούν. Βρίσκουν λύσεις μαζί, ώστε το καθένα να πάρει αυτό που χρειάζεται.	Οι διαφωνίες συχνά μετατρέπονται σε καυγάδες που περιλαμβάνουν φωνές, κριτική ή προσβολές.	Το ένα μέρος της σχέσης φοβάται να εκφράσει διαφωνία, επειδή δεν θέλει να εξαγριωθεί το άλλο μέρος ή να γίνει βίαιο. Η διαφωνία χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για κακοποίηση.
Οικειότητα και σεξ	Και τα δύο μέρη της σχέσης είναι ειλικρινή για το πώς νιώθουν σε σχέση με τη σωματική επαφή και το σεξ. Κανένα από τα δύο μέρη δε νιώθει πίεση να κάνει κάτι που δεν θέλει.	Το ένα μέρος της σχέσης ντρέπεται να πει πώς νιώθει ή τι χρειάζεται. Το ένα μέρος της σχέσης ακολουθεί σε πράγματα με τα οποία δε νιώθει άνετα.	Το ένα μέρος της σχέσης αγνοεί τις ανάγκες και τις επιθυμίες του άλλου. Το ένα μέρος της σχέσης μπορεί να δεχθεί πιέσεις να κάνει πράγματα με τα οποία δε νιώθει άνετα ή φοβάται ή ντρέπεται.

Προσωπικός χρόνος	Και τα δύο μέρη της σχέσης μπορούν να περάσουν χρόνο χωριστά και να το θεωρούν ως ένα υγιές κομμάτι της σχέσης τους.	Το ένα μέρος της σχέσης πιστεύει ότι κάτι δεν πάει καλά αν το άλλο θέλει να έχει προσωπικό χρόνο. Το ένα μέρος προσπαθεί να κρατήσει το άλλο για τον εαυτό του.	Το ένα μέρος της σχέσης δεν αφήνει το άλλο να έχει προσωπικό χρόνο, επειδή πιστεύει ότι αυτό αποτελεί απειλή για τη σχέση τους. Το ένα μέρος της σχέσης μπορεί να παρακολουθεί το άλλο και να το απομονώσει από το οικογενειακό και φιλικό του περιβάλλον.
Εμπιστοσύνη	Και τα δύο μέρη της σχέσης εμπιστεύονται το ένα το άλλο. Και τα δύο μέρη της σχέσης νιώθουν καλά το καθένα να περνάει χρόνο και με άλλους ανθρώπους.	Το ένα μέρος της σχέσης ζηλεύει όταν το άλλο μιλάει ή περνάει χρόνο με κάποιον άλλον άνθρωπο.	Το ένα μέρος κατηγορεί το άλλο ότι φλερτάρει ή έχει κάποια άλλη σχέση. Το ένα μέρος απαιτεί από το άλλο να μη μιλά σε άλλους ανθρώπους
Λεκτική επικοινωνία	Και τα δύο μέρη εκτιμούν τις διαφορές τους και προσπαθούν να μην είναι επικριτικά. Και τα δύο μέρη της σχέσης προσπαθούν πολύ να μην χρησιμοποιούν σκληρά λόγια μεταξύ τους ή όταν μιλούν το ένα για το άλλο σε τρίτα άτομα.	Έχουν υπάρξει κάποιες φορές που έχουν χρησιμοποιηθεί σκληρές λέξεις και το ένα μέρος έχει νιώσει ότι κινδυνεύει σωματικά. Δεν υπάρξει σαφές μοτίβο κακοποίησης.	Υπάρχει ένα μοτίβο αυξανόμενης και συνεχούς λεκτικής και ψυχολογικής κακοποίησης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, βρισιές, απειλές για τραυματισμό ή θάνατο του άλλου μέρους ή κάποιου ατόμου της οικογένειάς του ή του κατοικίδιου του.
Βία	Δεν υπάρχει σωματική βία ή απειλή βίας στη σχέση. Κανένα μέρος δε νιώθει ότι κινδυνεύει η σωματική του ακεραιότητα. Και τα δύο μέρη συμπεριφέρονται με προστατευτικό τρόπο, το ένα προς το άλλο (π.χ. ασφαλέστερο σεξ).	Έχουν υπάρξει κάποιες φορές που το ένα μέρος νιώθει ότι κινδυνεύει η σωματική του ακεραιότητα. Δεν υπάρχει σαφές μοτίβο κακοποίησης ή βίας.	Υπάρχει ένα αυξανόμενο και συνεχές μοτίβο με σπρωξίματα, χαστουκίσματα, τραντάγματα, πνιξίματα, χτυπήματα ή εξαναγκασμού σε σεξουαλική επαφή.

Συναίνεση

Συναίνεση είναι όταν οι άνθρωποι συμφωνούν να συμμετάσχουν σε κάποια δραστηριότητα και κατανοούν σε τι συμφωνούν. Η συναίνεση είναι θεμελιώδης για τις σεξουαλικές σχέσεις και αναγκαία για κάθε σεξουαλική πράξη, κάθε φορά. Η νόμιμη ηλικία συναίνεσης στην Ελλάδα είναι τα 15 έτη (υπάρχουν εξαιρέσεις σε ό,τι αφορά τη σχέση εξάρτησης και τη διαφορά δύναμης).

- Η συναίνεση δίνεται με τη θέληση του ατόμου, με κατάφαση και ελεύθερα και είναι κομμάτι της συνεχούς επικοινωνίας για την από κοινού συμφωνία να γίνει κάτι.
- Η συναίνεση δε μπορεί να θεωρηθεί ή να εννοηθεί μέσα από τη σιωπή, το σεξουαλικό ιστορικό του ατόμου ή τα ρούχα που φοράει.
- Η άδεια για την πραγματοποίηση οποιουδήποτε είδους σεξουαλικής δραστηριότητας, πρέπει να ζητείται και να δίνεται σαφώς πριν αυτή προχωρήσει.
- Ένα άτομο μπορεί να συναινέσει σε δραστηριότητες μόνο όταν γνωρίζει τους κινδύνους. Αν αυτοί αποκρύπτονται, δεν μπορεί να υπάρξει πλήρης επικοινωνία σχετικά με τη συναίνεση.
- Το σεξ χωρίς συναίνεση είναι σεξουαλική κακοποίηση.

Σεξουαλική κακοποίηση

Σεξουαλική κακοποίηση είναι όταν ένα άτομο σε θέση ισχύος ή εξουσίας (π.χ. γονέας, εκπαιδευτικός κ.α.) εκμεταλλεύεται την εμπιστοσύνη και το σεβασμό που το δείχνει κάποιο άλλο άτομο και το αναγκάζει να λάβει μέρος σε κάποια σεξουαλική δραστηριότητα. Η σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να συμβεί κατ' εξακολούθηση ή μόνο μία φορά. Μπορεί να οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής βίας. Η σεξουαλική κακοποίηση, επιπλέον, περιλαμβάνει τον εξαναγκασμό του ατόμου:

- Σε παρατήρηση του γυμνού του σώματος ή της περιοχής των γεννητικών οργάνων
- Σε επίδειξη του γυμνού σώματός του
- Σε παρακολούθηση φωτογραφικού ή βιντεοσκοπημένου πορνογραφικού υλικού ή συμμετοχή του σε αυτό
- Σε παρακολούθηση μιας σεξουαλικής πράξης, όπως ο αυνανισμός
- Σε άγγιγμα κάποιου άλλου ατόμου ή στο να δεχτεί άγγιγμα από άλλο άτομο.

Η κακοποίηση μπορεί να συμβεί σε οποιοδήποτε άτομο. Για τη σεξουαλική κακοποίηση δεν φταίει ποτέ το θύμα. Ο μόνος τρόπος πρόληψης είναι οι δράστες/-τριες να μη διαπράττουν σεξουαλική κακοποίηση.

Προστατευτικοί παράγοντες

Μέρος μιας υγιούς σχέσης είναι τα άτομα που είναι σε αυτή να χρειάζονται να συζητούν για το πόση οικειότητα θέλουν να έχουν και να μη νιώθουν πίεση να κάνουν κάτι που δεν θέλουν. Τα παιδιά πρέπει:

- Να ζητούν και να λαμβάνουν συναίνεση
- Να σέβονται τα όρια των άλλων ανθρώπων που λένε «όχι» στο άγγιγμα

Αυτά που μπορούν να μάθουν τα παιδιά για να είναι λιγότερο ευάλωτα στη σεξουαλική κακοποίηση, είναι:

- Τα σωστά ονόματα των μερών του σώματος, ειδικά των γεννητικών οργάνων.
- Η συναίνεση και η αυτονομία του σώματος. Αυτά αποφασίζουν για το σώμα τους και αυτά επιτρέπουν ή δεν επιτρέπουν κάποιο άτομο να το αγγίξει.
- Τη διαφορά μεταξύ του αποδεκτού, του μη αποδεκτού και του ανεπιθύμητου αγγίγματος.

Προετοιμαστείτε για αποκαλύψεις και για συναισθηματική δυσφορία

Θέτοντας το θέμα της σεξουαλικής κακοποίησης μπορεί να προκληθεί συναισθηματική δυσφορία σε κάποια παιδιά ή να υπάρξουν σημάδια ότι έχουν βιώσει σεξουαλική κακοποίηση ή έχουν υπάρξει μάρτυρες σε περιστατικό. Η διαχείριση επίμαχων θεμάτων ενθαρρύνει τα παιδιά να εξετάσουν τις πεποιθήσεις και τις εμπειρίες τους. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμπεριφερθούν με ευαισθησία και διακριτικότητα όταν έχουν να διαχειριστούν ευαίσθητες πληροφορίες που αφορούν κάποιο συγκεκριμένο παιδί ή μπορεί να προκαλέσουν ντροπή ή συναισθηματική δυσφορία στο ίδιο ή στην οικογένειά του.

Για να διατηρήσετε τόσο την ασφάλεια όσο και τη συμμετοχή των παιδιών, βοηθάει να εξοικειωθείτε με την άσκηση φροντίδας με γνώση τραύματος¹ (Trauma-Informed Care), να κάνετε χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας και να γνωρίζετε τα συναισθήματα και τις ιστορίες τους. Είναι επίσης σημαντικό να δώσετε μεγάλη έμφαση στον σεβασμό του απορρήτου για όλα τα μέλη της τάξης.

- Σεβαστείτε και ενισχύστε το απόρρητο και την ευαισθησία στην τάξη και περιμένετε να δείτε πού θα οδηγήσουν οι συζητήσεις, ώστε να προστατεύσετε τα παιδιά από το να αποκαλύψουν ακατάλληλες προσωπικές πληροφορίες.
- Πριν ξεκινήσετε αυτά τα μαθήματα, συμβουλευτείτε κάποιο άτομο ειδικό (π.χ. σχολικό ψυχολόγο).
- Βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά κατανοούν ότι οι αποκαλύψεις για κακοποίηση δε μπορούν να παραμείνουν απόρρητες. Η αποκάλυψη είναι το πρώτο βήμα για να λάβει βοήθεια ένα παιδί που βιώνει κακοποίηση.
- Εξηγήστε στα παιδιά τι μπορούν να περιμένουν αν αποκαλύψουν την κακοποίηση π.χ. αναγνώριση, σεβασμός της αποκάλυψης, ανακατεύθυνση της συζήτησης εκτός τάξης και εγγύηση ότι θα συνδεθούν με πηγές υποστήριξης.

Σε περίπτωση που κάποιο από τα παιδιά χρειάζεται στήριξη, επικοινωνήστε με τις παρακάτω δομές:

- Γραμμή για τα Παιδιά 8001132000
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης – Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197
- Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας 1107
- Μαζί για το Παιδί 11525

¹ Αποτελεί μια προσέγγιση κατά την οποία η φροντίδα των ανθρώπων που φέρουν τραύμα ασκείται με τρόπο που αποκλείει τον εκ νέου τραυματισμό τους.

- Εθνική Γραμμή SOS 1056
- Ευρωπαϊκή Γραμμή Υποστήριξης Παιδιών 116111

Συμπεριληπτική γλώσσα

Η γλώσσα είναι περίπλοκη, εξελίσσεται και είναι ισχυρή. Σε αυτά τα μαθήματα, η συμπεριληπτική γλώσσα χρησιμοποιείται για να συμπεριλάβει όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων αυτών με διαφορετική ταυτότητα φύλου, έκφραση φύλου και σεξουαλικό προσανατολισμό από τον κυρίαρχο. Κάτι τέτοιο περιλαμβάνει τη χρήση της λέξης «αυτά» ως αντωνυμία ενικού ουδέτερου γένους.

Το βιολογικό φύλο ενός ατόμου μπορεί να είναι αρσενικό, θηλυκό ή ίντερσεξ (όχι αυστηρά καθορισμένο ως αρσενικό ή θηλυκό)². Το βιολογικό φύλο είναι ανεξάρτητο από την ταυτότητα φύλου. Η ταυτότητα φύλου είναι η εσωτερική αίσθηση που έχει το άτομο για την ταυτότητά του ως θηλυκό, αρσενικό, και τα δύο ή κανένα, ανεξάρτητα από το φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση³. Για πολλούς ανθρώπους, το κοινωνικό τους φύλο ταιριάζει με το φύλο που τους έχει αποδοθεί κατά τη γέννηση (cisgender). Για άλλους, η ταυτότητα φύλου τους δεν ταιριάζει με το φύλο που τους έχει αποδοθεί κατά τη γέννηση. Οι άνθρωποι αυτοί μπορεί να χρησιμοποιούν όρους όπως «διεμφυλικός/-η», «τρανς», non-binary, gender fluid, άφυλο (agender) ή άλλους, για να περιγράψουν την ταυτότητα φύλου τους. Εδώ, κυρίως χρησιμοποιείται ο όρος-ομπρέλα «τρανς» για να περιγράψει άτομα που η ταυτότητα φύλου τους διαφέρει από το φύλο που τους αποδόθηκε κατά τη γέννηση. Παρότι αυτός ο όρος-ομπρέλα δεν εκφράζει όλα τα άτομα, ο σκοπός είναι να είμαστε όσο πιο συμπεριληπτικοί γίνεται.

A. Βασικοί Κανόνες

Βεβαιωθείτε ότι έχουν καθοριστεί βασικοί κανόνες πριν από την έναρξη του μαθήματος. Για τις τάξεις που έχουν ήδη καθοριστεί βασικοί κανόνες, η επανεξέτασή τους μπορεί να διασφαλίσει ένα επιτυχημένο μάθημα.

B. Συζητώντας για την Κακοποίηση

Τα παιδιά αποκτούν εξοικείωση με τους διάφορους τύπους κακοποίησης και με τον κύκλο της κακοποίησης.

1. Ως ομάδα, σκεφτείτε διάφορους τύπους κακοποίησης. Γράψτε τους στον πίνακα. Βεβαιωθείτε ότι οι απαντήσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:
 - Παραμέληση
 - Σωματική κακοποίηση

² Ενημερωθείτε σχετικά με την ίντερσεξ κατάσταση και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ίντερσεξ άνθρωποι, από την οργάνωση «Intersex Greece»: <https://intersexgreece.org.gr/>

³ Ενημερωθείτε σχετικά με ζητήματα σεξουαλικότητας και φύλου από την οργάνωση «Πολύχρωμο Σχολείο»: <https://rainbowschool.gr/>

- Συναισθηματική κακοποίηση
 - Σεξουαλική κακοποίηση
2. Εξετάστε τους ορισμούς και τις ενδείξεις διαφόρων μορφών κακοποίησης χρησιμοποιώντας το έντυπο «**Τύποι Κακοποίησης**».
 3. Συζητήστε πώς οι κακοποιητικές καταστάσεις μπορεί να έχουν διακυμάνσεις, χρησιμοποιώντας το έντυπο «**Ο Κύκλος της Κακοποίησης**».
 4. Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν πώς επιδρά η κακοποίηση και ποιες είναι οι συνέπειές της, τόσο για το άτομο που την ασκεί όσο και για το άτομο που βάλλεται από αυτή.
 5. Συζητήστε τις διαφάνειες «Οι Συνέπειες της Κακοποίησης». Μπορεί να θέλετε να δημιουργήσετε έναν πίνακα, όπως είναι ο ακόλουθος, για να συζητήσετε τις συνέπειες της κακοποίησης για τους ανθρώπους που βάλλονται από αυτή και για τους ανθρώπους που συμμετέχουν σε κάποια κακοποιητική συμπεριφορά.

Συνέπειες κακοποίησης	Άτομο που κακοποιεί	Άτομο που κακοποιείται
Νομικές		
Προσωπικές		
Κοινωνικές		
Σωματικές/ιατρικές		

Μερικά παραδείγματα πληροφοριών που μπορούν να μπουν στον πίνακα είναι:

- Νομικές συνέπειες για το άτομο που κακοποιεί, όπως κατηγορία για κακοποίηση, απόκτηση ποινικού μητρώου και πιθανότητα αντιμετώπισης φυλάκισης. Το αποτέλεσμα για το άτομο που βάλλεται είναι το βάρος της απόφασης να καταγγείλει το περιστατικό στην αστυνομία και η αντιμετώπιση του/της κακοποιητή/-τριας στο δικαστήριο.
- Ως προς το συναισθηματικό κομμάτι, το άτομο που κακοποιεί μπορεί να νιώθει ντροπή, μετάνοια και ενοχές. Το άτομο που κακοποιείται μπορεί να νιώθει ντροπή, χαμηλή αυτοεκτίμηση, άγχος και κατάθλιψη.
- Οι κοινωνικές συνέπειες για το άτομο που κακοποιεί (αν αποκαλυφθεί η κακοποίηση) μπορεί να περιλαμβάνουν συναισθήματα ντροπής απέναντι στο φιλικό και οικογενειακό περιβάλλον, αλλά και στις μελλοντικές σχέσεις και δυσκολία εύρεσης εργασίας, λόγω ποινικού μητρώου. Για το άτομο που κακοποιείται μπορεί να περιλαμβάνουν χαμηλές μαθησιακές ικανότητες, χαμηλές επιδόσεις στο σχολείο, χαμηλή γλωσσική ανάπτυξη, δυσκολία στις μελλοντικές σχέσεις ή άγχος.
- Οι σωματικές/ιατρικές συνέπειες για το άτομο που κακοποιείται, μπορεί να περιλαμβάνουν μειωμένη εγκεφαλική ανάπτυξη, σωματικές βλάβες, αύξηση κινδύνου για καρδιακές, αναπνευστικές και ηπατικές ασθένειες, θέματα ψυχικής υγείας, αλκοολισμό και χρήση ψυχοδραστικών ουσιών.

Γ. Σενάρια Κακοποιητικών Καταστάσεων

Τα παιδιά εξερευνούν τα σενάρια κακοποιητικών καταστάσεων για να μάθουν τρόπους να βρίσκουν και να προσφέρουν βοήθεια.

1. Χωρίστε τα παιδιά σε δύο ομάδες.
2. Δώστε σε κάθε ομάδα τα έντυπα «**Σενάρια Κακοποίησης**» (1,2,3 ή 4). Βεβαιωθείτε ότι κάθε ομάδα έχει και το έντυπο «**Τύποι Κακοποίησης**».
3. Δώστε χρόνο σε κάθε ομάδα να σκεφτεί τα σενάρια και συζητήστε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που υπάρχουν σε κάθε έντυπο. Ορίστε ένα άτομο από κάθε ομάδα να καταγράφει τις απαντήσεις.
4. Κλείστε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας τα έντυπα «**Επιλέγοντας την Αποκάλυψη**» και «**Υποστηρίζοντας άλλα άτομα**», για να βοηθήσετε τη συζήτηση γύρω από τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Πώς πιστεύετε ότι νιώθει ένα άτομο που κακοποιείται;
 - Τι μπορείτε να κάνετε αν ένα άτομο σας φέρεται κακοποιητικά;
 - Τι μπορεί να δυσκολέψει ένα άτομο που κακοποιείται να κάνει κάτι γι' αυτό;
 - Τι μπορείτε να κάνετε αν υποψιαστείτε ή μάθετε ότι ένα άτομο κακοποιείται;

Δ. Αποδεκτό, Μη Αποδεκτό, Μπερδεμένο Άγγιγμα

Τα παιδιά εξερευνούν τύπους αγγίγματος και τρόπους δράσης αν βιώσουν άγγιγμα που τα κάνει να αισθανθούν άβολα.

1. Γράψτε/αναρτήστε τους παρακάτω τίτλους στον πίνακα:
 - **Αποδεκτό Άγγιγμα**
 - **Μη Αποδεκτό Άγγιγμα**
 - **Μπερδεμένο Άγγιγμα**
2. Μοιράστε τις κάρτες «**Περιστάσεις Αγγίγματος**», μία σε κάθε παιδί, ή ζητήστε από τα παιδιά να πάρουν μόνο τους από μία.
3. Πείτε στα παιδιά να συζητήσουν την κάρτα τους με το παιδί που κάθεται δίπλα τους και μετά να την τοποθετήσουν κάτω από τον κατάλληλο τίτλο.
4. Σαν ομάδα, εξετάστε την τοποθέτηση των καρτών και κάντε αλλαγές. Βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά γνωρίζουν ότι αποδεκτό είναι το άγγιγμα που εξαρτάται από το πώς νιώθει το άτομο που το δέχεται, και πως αυτό εξαρτάται από την κατάσταση ανεξάρτητα από το αν το άγγιγμα είναι κατάλληλο. Το μη αποδεκτό ή το μπερδεμένο άγγιγμα είναι οποιοδήποτε κάνει ένα άτομο άμεσα ή τελικά, να νιώσει άβολα.
5. Κλείστε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις:

Τι θα μπορούσατε να κάνετε αν κάποιο άτομο σας άγγιζε με ανεπιθύμητο, μη αποδεκτό ή μπερδεμένο τρόπο;

 - Πείτε στο άτομο ότι δεν σας αρέσει.
 - Αν μπορείτε απομακρυνθείτε. Κάποιες φορές η αντίσταση ή η απομάκρυνση δεν είναι δυνατές ή ασφαλείς αντιδράσεις τη δεδομένη στιγμή.
 - Προσπαθήστε να αποφύγετε να είστε κοντά σε αυτό το άτομο.

- Να θυμάστε ότι το άτομο που αγγίζει με ακατάλληλο τρόπο (ή ζητάει να το κάνει) είναι αυτό που κάνει κάτι λάθος, όχι εσείς! Μπορείτε να το πείτε σε κάποιο άτομο που εμπιστεύεστε, ακόμα κι αν είναι «μυστικό», ακόμα κι αν φοβάστε.
- Μιλήστε σε κάποιο ενήλικο άτομο εμπιστοσύνης. Αν δεν γίνει κάτι, δοκιμάστε να μιλήσετε σε άλλο.
- Συνεχίστε να το λέτε μέχρι να λάβετε βοήθεια.

Ποια είναι τα άτομα στα οποία θα μπορούσατε να απευθυνθείτε αν χρειαστείτε βοήθεια εσείς ή φιλικό σας πρόσωπο;

- Κάποιο ενήλικο άτομο εμπιστοσύνης (εκπαιδευτικός, γονέας, συγγενής, γονέας φίλου/-ης)
- Αν νιώθετε ότι είσαστε σε άμεσο κίνδυνο, καλέστε την αστυνομία.

Ζητήστε από τα παιδιά να γράψουν τα ονόματα τριών ενήλικων ανθρώπων στους οποίους θα μπορούσαν να απευθυνθούν για να ζητήσουν βοήθεια.

Ε. Επιστολές: «Αγαπητέ Alex»

Τα παιδιά εξασκούνται στην παροχή υποστήριξης σε κάποιο άτομο που έχει κακοποιηθεί. Βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά γνωρίζουν πριν ξεκινήσουν να γράφουν, πως τα γράμματα θα τα μοιραστούν με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, ώστε να μην γράψουν κάτι που θα μπορούσε να τα φωτογραφίσει. Έχετε στο νου σας ότι κάποια παιδιά που έχουν κακοποιηθεί μπορεί να γράψουν μια ιστορία που να μοιάζει με τη δική τους για να δουν τις αντιδράσεις.

1. Μοιράστε το έντυπο «Αγαπητέ Alex» σε κάθε παιδί.
2. Ζητήστε το κάθε παιδί να γράψει μια επιστολή στην οποία θα περιγράφει μια φανταστική κατάσταση που περιλαμβάνει ένα δυνητικό δίλημμα ή μια συνεχή κακοποίηση που συμβαίνει σε κάποιο φιλικό του πρόσωπο. Πείτε στα παιδιά να κλείσουν την επιστολή υπογράφοντας ως «Ένας φίλος που ανησυχεί» ή «Μία φίλη που ανησυχεί».
3. Μαζέψτε τις επιστολές και μοιράστε τις ξανά σε διαφορετικά παιδιά.
4. Αναρτήστε ή μοιράστε τα έντυπα «Τύποι Κακοποίησης», «Επιλέγοντας την Αποκάλυψη» και «Υποστηρίζοντας άλλα άτομα» για να συμβουλευονται τα παιδιά όταν γράφουν τις απαντήσεις τους.
5. Πείτε από το κάθε παιδί να απαντήσει στην επιστολή. Οι απαντήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν:
 - Εξήγηση του τύπου της κακοποίησης που περιγράφεται στο γράμμα.
 - Έκφραση της κατανόησης των συναισθημάτων που βίωσε το άτομο που έγραψε το γράμμα
 - Περιγραφή των κινήσεων που μπορεί να κάνει το άτομο που έγραψε το γράμμα για την αντιμετώπιση της κακοποίησης και παροχή υποστήριξης στο φιλικό του πρόσωπο.
6. Ολοκληρώστε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Ποια συναισθήματα ήταν αυτά που εκφράστηκαν στις επιστολές και ανέδειξαν την κακοποίηση;

- Ποια συναισθήματα βιώσατε όταν προσπαθήσατε να παρέχετε υποστήριξη στον/στην επιζώντα/-ζώσα;
 - Πώς μπορείτε να βοηθήσετε ένα άτομο που κακοποιείται;
7. Συλλέξτε τις απαντήσεις και βεβαιωθείτε ότι παρέχουν τις σωστές πληροφορίες πριν τις δώσετε πίσω στα παιδιά που αρχικά έγραψαν τις επιστολές.

ΣΤ. Κουτί Ερωτήσεων

Απαντήστε στις ερωτήσεις που αφορούν το προηγούμενο μάθημα.

Ζητήστε από τα παιδιά να καταχωρίσουν νέες ερωτήσεις και συζητήστε τις στο επόμενο μάθημα.

Αυτό θα σας βοηθήσει να εξετάσετε τις ερωτήσεις και να προετοιμάσετε τις απαντήσεις.

Ενδοσκόπηση

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος:

- Τηρήθηκαν οι Βασικοί Κανόνες;
- Εφαρμόστηκαν καλές πρακτικές μέσα από την ομαδική συνεργασία και τη συζήτηση;
- Τι θα αλλάζατε στα μελλοντικά μαθήματα με αυτή την ομάδα;
- Τι θα αλλάζατε μελλοντικά σε αυτό το μάθημα;

Αξιολόγηση Παιδιών

Κατά το μάθημα, τα παιδιά:

Γνώσεις:

- Μπόρεσαν να περιγράψουν τους τέσσερις τύπους κακοποίησης;
- Κατέγραψαν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να βοηθήσουν ένα άτομο που κακοποιείται;
- Αναγνώρισαν υποστηρικτικά άτομα στα οποία μπορεί να απευθυνθεί για βοήθεια ένα κακοποιημένο άτομο;
- Μπόρεσαν να περιγράψουν τι μπορεί να κάνει ένα κακοποιημένο άτομο για να αποκαλύψει την κακοποίηση;
- Αναγνώρισαν τις ενδείξεις της κακοποίησης;
- Διαχώρισαν το αποδεκτό, το μη αποδεκτό και το μπερδεμένο άγγιγμα;
- Αναγνώρισαν τους τρόπους αντιμετώπισης του ατόμου που μπορεί να τα αγγίζει με μη αποδεκτό ή με μπερδεμένο τρόπο;
- Αναγνώρισαν υποστηρικτικά άτομα στα οποία μπορούν τα ίδια να απευθυνθούν για βοήθεια;

Δεξιότητες:

- Εξασκήθηκαν στην παροχή υποστήριξης σε κάποιο άτομο που κακοποιείται;

Συμπεριφορές:

- Κατανόησαν τον αντίκτυπο της κακοποίησης που βιώνει το κακοποιημένο άτομο;
- Κατανόησαν τα συναισθήματα που βιώνει ένα άτομο που κακοποιείται ή ένα άτομο που ανακαλύπτει ότι κάποιο άλλο κακοποιείται;

Όνομα: _____

Τύποι Κακοποίησης

Η κακοποίηση είναι κάθε συμπεριφορά που χρησιμοποιείται για να ελέγξει τις πράξεις ενός ατόμου. Μπορεί να επηρεάσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας. Επίσης, μπορεί να είναι σωματική ή ακόμα και επικίνδυνη για τη ζωή σας.

Η κακοποίηση εμφανίζεται με πολλές μορφές. Μερικά παραδείγματα είναι:

Σωματική κακοποίηση: Περιλαμβάνει σπρώξιμο, ταρακούνημα, χτυπήματα, πνιγμό, σπρώξιμο, μπουνιές ή περιορισμό. Οποιαδήποτε σωματική επαφή που οδηγεί σε πόνο (δυσφορία), τραυματισμό (μελανιές, αιμορραγία) ή βλάβη (αδυναμία βάδισης, δυσκολία ομιλίας ή πρόσληψης τροφής).

Συναισθηματική κακοποίηση: Περιλαμβάνει βρισιές, φωνές, σταθερή κριτική, απαγόρευση ή περιορισμός επικοινωνίας με οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον. Επίσης, απειλές ότι θα συμβεί κάτι κακό σε φιλικό ή συγγενικό πρόσωπο ή κατοικίδιο ζώο (τραυματισμός ή θάνατος), υπερβολική ζήλεια ή κατηγορίες για ύπαρξη άλλης σχέσης.

Σεξουαλική κακοποίηση: Περιλαμβάνει οποιαδήποτε μη επιθυμητή σεξουαλική πράξη, απειλές για άσκηση βίας ή σεξουαλική δραστηριότητα χωρίς συναίνεση. Επίσης, περιλαμβάνει επίμονα τηλεφωνήματα, γραπτά μηνύματα ή email, έκθεση σε πορνογραφικό υλικό ή επίδειξη γεννητικών οργάνων και σεξουαλική εκμετάλλευση (συμμετοχή ενός παιδιού σε σεξουαλικές δραστηριότητες έναντι χρημάτων, δώρων, χώρου διαμονής, φαγητού κ.α., χρησιμοποίηση του παιδιού σε πορνογραφία ή η αποπλάνηση του παιδιού μέσω διαδικτύου για σεξουαλικούς σκοπούς).

Παραμέληση: Είναι η αποτυχία κάλυψης των σωματικών αναγκών ενός παιδιού (επαρκής σίτιση, ένδυση, χώρος διαμονής, ιατρική φροντίδα και ασφάλεια) ή συναισθηματικών αναγκών (στοργή και αίσθηση του ανήκειν).

Ενδείξεις ότι ένα άτομο κακοποιείται μπορεί να είναι:

- Υπαινιγμοί ή ευθεία συζήτηση για την κακοποίηση
- Ανεξήγητες ή και επαναλαμβανόμενες μελανιές και τραύματα σε σημεία που συνήθως δεν τραυματίζονται
- Καψίματα που αφήνουν μοτίβο που δείχνει το αντικείμενο με το οποίο έγιναν (σίδηρο, σχοινί)
- Διαρκής πείνα, ακατάλληλα ρούχα για τις καιρικές συνθήκες ή και έλλειψη σωματικής καθαριότητας
- Συχνή παραμονή του παιδιού στο σπίτι με ταυτόχρονη απουσία των γονέων
- Επιθετικότητα, θυμός, εχθρικότητα, φόβος ή απομάκρυνση
- Δυσκολία συγκέντρωσης
- Άρνηση συμμετοχής σε σωματικές δραστηριότητες ή κατάλληλης ένδυσης για σωματική δραστηριότητα
- Ασυνηθιστη γνώση για σεξουαλικά θέματα ή έκφραση σεξουαλικής συμπεριφοράς
- Επαναλαμβανόμενη φυγή από το σπίτι
- Μειωμένη συμμετοχή στο σχολείο

Όνομα: _____

Ο Κύκλος της Κακοποίησης

Ανάπτυξη έντασης

- Μικρά περιστατικά σωματικής/συναισθηματικής κακοποίησης
- Το άτομο που βάλλεται νιώθει την ένταση να μεγαλώνει
- Το άτομο που βάλλεται προσπαθεί να ελέγξει την κατάσταση για να αποφύγει τη βία
- Το πολύ προσεκτικό άτομο που βάλλεται δε μπορεί να ελέγξει το κακοποιητικό άτομο
- Μεγάλη σε διάρκεια φάση

Έκρηξη

Η πραγματική κακοποίηση είναι:

- Σωματική
- Σεξουαλική
- Συναισθηματική
- Λεκτική
- Οικονομική

Περίοδος ευτυχίας

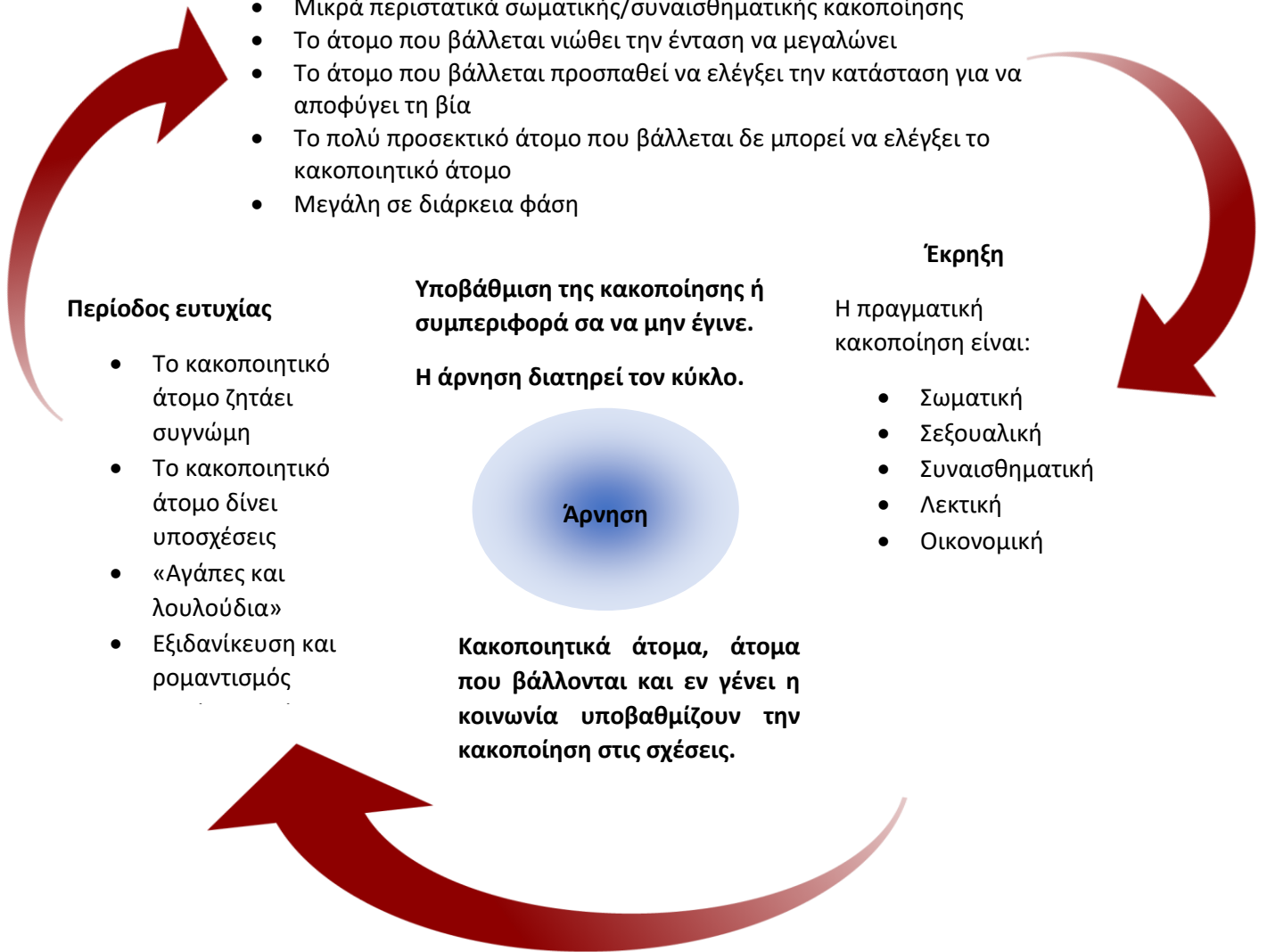
- Το κακοποιητικό άτομο ζητάει συγνώμη
- Το κακοποιητικό άτομο δίνει υποσχέσεις
- «Αγάπες και λουλούδια»
- Εξιδανίκευση και ρομαντισμός

Υποβάθμιση της κακοποίησης ή συμπεριφορά σα να μην έγινε.

Η άρνηση διατηρεί τον κύκλο.

Άρνηση

Κακοποιητικά άτομα, άτομα που βάλλονται και εν γένει η κοινωνία υποβαθμίζουν την κακοποίηση στις σχέσεις.

Όνομα: _____

Σενάριο κακοποίησης 1

Η Άννα είναι 14 ετών. Πέρυσι, η Άννα, ξεκίνησε μια σχέση με τον Λευτέρη, ο οποίος είναι 17 ετών και ζει μόνος του. Πριν από λίγους μήνες, Ο Λευτέρης άρχισε να πιέζει την Άννα να κάνουν σεξ. Η Άννα δεν ήταν σίγουρη, αλλά εκείνος της είπε: «Αν με αγαπούσες θα ήθελες να κάνουμε σεξ». Κάποιες φορές, ο Λευτέρης πίνει πολύ και αποκαλεί την Άννα «ξενέρωτη». Την περασμένη εβδομάδα, η Άννα αποφάσισε να κάνει σεξ με τον Λευτέρη.

Τώρα, η Άννα δεν είναι σίγουρη αν έκανε τη σωστή επιλογή, επειδή ο Λευτέρης θέλει να κάνουν συνέχεια σεξ. Ο Λευτέρης δεν θέλει να βγαίνει πλέον έξω και συνεχώς καλεί την Άννα στο σπίτι του. Η Άννα ξέρει ότι ο Λευτέρης περιμένει ότι θα κάνουν σεξ κάθε φορά που είναι μαζί.

Η Άννα φοβάται να μιλήσει κάπου γι' αυτό το θέμα, επειδή η οικογένειά της και οι φίλοι/-ες της ποτέ δε συμπάθησαν τον Λευτέρη. Η Άννα λέει ψέματα στους γονείς της ότι θα βγει με την παρέα της, ενώ πηγαίνει στο σπίτι του Λευτέρη. Η Άννα δε μιλάει στην παρέα της για τον Λευτέρη, επειδή τον αγαπάει και δεν θέλει να ακούει άσχημα πράγματα για εκείνον.

- 1. Τι τύπος κακοποίησης είναι αυτός; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 2. Πώς πιστεύετε ότι νιώθει η Άννα; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 3. Έχει δικαίωμα ο Λευτέρης να φέρεται έτσι στην Άννα; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.**

- 4. Τι συμβουλή θα δίνετε στην Άννα;**

Όνομα: _____

Σενάριο κακοποίησης 2

Η Ελένη προσκλήθηκε στο πάρτι γενεθλίων της Χριστίνας. Θα ήταν όλη η παρέα εκεί. Θα έκοβαν την τούρτα και θα έβλεπαν θρίλερ μέχρι αργά το βράδυ. Η Ελένη το περίμενε πώς και πώς!

Η Ελένη έφτασε στο σπίτι της Χριστίνας και όλα ήταν υπέροχα στολισμένα. Κατά τη διάρκεια του πάρτι, ο πατέρας της Χριστίνας άνοιξε ένα μπουκάλι κρασί και πρόσφερε στα παιδιά. Η Ελένη αρνήθηκε, όπως και τα υπόλοιπα παιδιά. Αργότερα, και ενώ έβλεπαν ταινία, ο πατέρας της Χριστίνας συνέχισε να έρχεται στο καθιστικό και να παίρνει κι άλλο αλκοόλ από το ντουλάπι. Όταν η Χριστίνα του ζήτησε να φύγει, εκείνος την χαστούκισε, την έσπρωξε και έβαλε τις φωνές στα παιδιά.

Η Ελένη στενοχωρήθηκε πολύ για την Χριστίνα. Όταν μίλησαν την επόμενη μέρα, η Χριστίνα της είπε ότι ο μπαμπάς της τρελαίνεται όταν πίνει.

- 1. Τι τύπος κακοποίησης είναι αυτός; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 2. Πώς πιστεύετε ότι νιώθει η Χριστίνα; Η Ελένη; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 3. Έχει δικαίωμα ο πατέρας της Χριστίνας να της φέρεται έτσι; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.**

- 4. Τι συμβουλή θα δίνετε στην Ελένη; Στη Χριστίνα;**

Όνομα: _____

Σενάριο κακοποίησης 3

Ο Δημήτρης μένει με τη μαμά του. Κανείς δεν ξέρει πού είναι ο μπαμπάς του. Ο Δημήτρης και η μαμά του μετακομίζουν συνεχώς. Τις περισσότερες φορές, η μαμά του Δημήτρη είχε κάποιον φίλο, αλλά ποτέ δεν έμενε κοντά τους για καιρό. Κάθε φορά που ένας νέος φίλος ερχόταν στον σπίτι, η μαμά του Δημήτρη ζητούσε από τον Δημήτρη να φύγει από το σπίτι. Όταν έφευγε ο φίλος της, η μαμά του Δημήτρη θα ήταν ξαπλωμένη στον καναπέ όλη μέρα και θα έκλαιγε μπροστά από την τηλεόραση.

Ανεξάρτητα από το αν η μαμά του είχε φίλο ή όχι, ο Δημήτρης ήταν αυτός που έπρεπε να φροντίζει να υπάρχει φαγητό στο σπίτι και καθαρά ρούχα. Τις μέρες που πήγαινε σχολείο έπρεπε ο ίδιος να φροντίζει να ξυπνάει στην ώρα του. Επειδή μετακόμιζαν συχνά, ο Δημήτρης άλλαζε συνεχώς σχολείο. Η προσοχή στο μάθημα και η πραγματοποίηση των εργασιών δεν τον δυσκόλευαν, και ο Δημήτρης συνήθως είχε καλές σχολικές επιδόσεις. Παρόλα αυτά, ορισμένες φορές αργούσε να ξυπνήσει και έχανε τα μαθήματα. Μερικές φορές ο Δημήτρης προσπαθούσε να βρει κάποια δουλειά για να βοηθήσει στα έξοδα του ενοικίου ή της διατροφής, με αποτέλεσμα να χάνει μαθήματα. Ο Δημήτρης είχε αρχίσει να σκέφτεται να παρατήσει το σχολείο, να φύγει από το σπίτι και να βρει μια δουλειά.

- 1. Τι τύπος κακοποίησης είναι αυτός; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 2. Πώς πιστεύετε ότι νιώθει ο Δημήτρης; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 3. Έχει δικαίωμα η μητέρα του Δημήτρη να του φέρεται έτσι; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.**

- 4. Τι συμβουλή θα δίνετε στον Δημήτρη;**

Όνομα: _____

Σενάριο κακοποίησης 4

Ο Mohamed ήταν ένας άριστος μαθητής. Δεν ήταν πάντα εύκολα τα πράγματα στο σχολείο, αλλά εκείνος δούλευε πολύ σκληρά για να είναι σίγουρος ότι οι εργασίες του ήταν πολύ καλές και ότι θα πήγαινε πολύ καλά στα διαγωνίσματα. Ο Mohamed ήταν πρόεδρος του 15μελούς, συμμετείχε στην χορωδία του σχολείου και στην τοπική ομάδα μπάσκετ. Ήταν αγαπητός και φαινόταν ότι απολαμβάνει μια τέλεια ζωή.

Τα πράγματα, όμως, ήταν αρκετά διαφορετικά στο σπίτι. Ό,τι βαθμούς και να είχε, όσα βραβεία κι αν κέρδιζε ή σε όσες δραστηριότητες κι αν συμμετείχε, οι γονείς του δεν ήταν ποτέ ευχαριστημένοι. Τον αποκαλούσαν βλάκα όταν έφερνε βαθμό κάτω από 19. Πήγαιναν σε έναν αγώνα μπάσκετ ή να ακούσουν τη χορωδία στην οποία συμμετείχε, και στο δρόμο για το σπίτι υποτιμούσαν την προσπάθεια του Mohamed και του έλεγαν ότι θα μπορούσε να τα είχε πάει καλύτερα. Σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, ο Mohamed, θα πήγαινε κατευθείαν στο σπίτι μετά από το σχολάσμα και θα περνούσε όλη τη νύχτα μελετώντας για το σχολείο. Αν αργούσε 15 λεπτά, δεν θα του επέτρεπαν να φάει βραδινό.

Δεν ήταν ότι ο Mohamed δεν ήθελε το σχολείο. Του άρεσε πολύ, αλλά η ζωή του είχε πολύ άγχος. Κάποιες φορές σκεφτόταν ότι θα ήταν όλα πιο εύκολα αν η ζωή του σταματούσε.

- 1. Τι τύπος κακοποίησης είναι αυτός; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 2. Πώς πιστεύετε ότι νιώθει ο Mohamed; Αναπτύξτε την απάντησή σας.**

- 3. Έχουν δικαίωμα οι γονείς του Mohamed να του φέρονται έτσι; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.**

- 4. Τι συμβουλή θα δίνετε στον Mohamed;**

Όνομα: _____

Επιλέγοντας την Αποκάλυψη

Πότε να το πεις

- Ποτέ δεν είναι αργά να το πεις κάπου. Μπορείς να το αποκαλύψεις όποτε νιώθεις έτοιμος/-η
- Να θυμάσαι ότι η κακοποίηση δεν είναι ΠΟΤΕ δικό σου λάθος. Η κακοποίηση δεν δικαιολογείται ΠΟΤΕ.
- Υπάρχουν άνθρωποι που μπορούν να βοηθήσουν
- Επέμενε να το λες

Πού να το πεις

- Σε κάποιο στενό φιλικό σου πρόσωπο
- Σε κάποιο ενήλικο άτομο εμπιστοσύνης (εκπαιδευτικό, γονέα, συγγενή κ.α.)
- Αν πιστεύεις πως κινδυνεύεις άμεσα, επικοινωνήσε με την αστυνομία.

Τι θα συμβεί;

- Το άτομο στο οποίο θα το πεις πρέπει να σε ακούσει, να σε πιστέψει και να θέλει να σε βοηθήσει άμεσα.

Όνομα: _____

Υποστηρίζοντας άλλα άτομα

Τι μπορείς να πεις για να υποστηρίξεις κάποιο άλλο άτομο

- Δεν φταις
- Σε πιστεύω
- Λυπάμαι που σου συνέβη αυτό
- Χαίρομαι που μου το είπες
- Καταλαβαίνω πόσο δύσκολο είναι να το πεις και νιώθω περηφάνεια για το θάρρος σου να ζητήσεις βοήθεια
- Θα σε βοηθήσω να βρεις υποστήριξη

Τι μπορείς να κάνεις για να υποστηρίξεις κάποιο άλλο άτομο

- Ενθάρρυνέ το να μιλήσει σε κάποιο ενήλικο άτομο εμπιστοσύνης και προσφέρσου να το βοηθήσεις να το πει
- Σεβάσου την εμπιστοσύνη του ατόμου. **ΜΗΝ** πεις σε άλλα άτομα για την κακοποίηση.
- Μίλα σε κάποιο ενήλικο άτομο εμπιστοσύνης για αυτή την αποκάλυψη
- Αν δεν γίνει κάτι, πες το σε άλλο ενήλικο άτομο εμπιστοσύνης

Αγκαλιά από φιλικό πρόσωπο

Εκπαιδευτικός σου δίνει ένα φιλί επειδή τα
πήγες πολύ καλά στο διαγώνισμα

Ένα φιλικό πρόσωπο της οικογένειάς σου σου
κάνει χειραψία

Η γιαγιά σου σε καλωσορίζει με ένα φιλί

Ο θείος σου σου ζητάει να καθίσεις στην
αγκαλιά του σε κάποια οικογενειακή
συγκέντρωση

Ο φίλος της μητέρας σου σου κρατά το χέρι

Εκπαιδευτικός σου τρίβει το πόδι καθώς σε
βοηθάει με την εργασία σου

Η μαμά σου σου χτυπάει ελαφρά την πλάτη

Ο μεγαλύτερός σου αδελφός σε γαργαλάει

Γιατρός σε εξετάζει όταν δεν φοράς καθόλου ρούχα

Οικογενειακός φίλος σε χτυπάει ελαφρά στο κεφάλι

Η καλύτερή σου φίλη κοιμάται μαζί σου στο ίδιο κρεβάτι κατά τη διάρκεια μιας φιλοξενίας

Ο μπαμπάς σου σε αγκαλιάζει

Ο ξάδελφός σου σου ζητάει να του πιάσεις το πέος

Οικογενειακή φίλη σου τρίβει τους ώμους και την πλάτη

Η οδηγός του σχολικού λεωφορείου σε γαργαλάει

Ο προπονητής σου σου κάνει «κόλλα το»

Ο προπονητής σου σου χτυπάει τα οπίσθια

Όνομα: _____

Αγαπητέ Alex

Οδηγίες:

1. Γράψτε μια επιστολή που προορίζεται για μια συμβουλευτική στήλη και περιγράψτε μια κατάσταση η οποία περιλαμβάνει ένα δυνητικό δίλημμα ή μια συνεχή κακοποίηση κάποιου φιλικού σας προσώπου.
2. Υπογράψτε το γράμμα ως «Μια φίλη που ανησυχεί» ή «Ένας φίλος που ανησυχεί».

Αγαπητέ Alex,

Υπόδειγμα επιστολής

Αγαπητέ Alex,

Μια φίλη μου είπε ότι κάθε φορά που μένει στο σπίτι της γιαγιάς της το Σαββατοκύριακο, ο θείος της είναι συνέχεια εκεί. Κάποιες φορές, η γιαγιά της χρειάζεται να βγει και η φίλη μου μένει μόνη της με τον θείο της. Την κοιτάζει επίμονα και της λέει περίεργα πράγματα όπως «Είσαι τόσο όμορφη! Ανυπομονώ να σε δω με μαγιό το καλοκαίρι» και «Έχεις πολύ ωραίες καμπύλες». Η φίλη μου μου λέει ότι δεν της αρέσει καθόλου αυτό που συμβαίνει και ότι νιώθει πολύ περίεργα. Πώς θα μπορούσε να το σταματήσει αυτό; Είναι φυσιολογικό;

Από,

Έναν φίλο που ανησυχεί

Όνομα: _____

Απάντηση στην επιστολή «Αγαπητέ Alex»

Οδηγίες:

1. Απαντήστε στο γράμμα που σας δόθηκε, σα να συντάσσετε εσείς τη στήλη «Αγαπητέ Alex»:
Συμβουλευτείτε τα έντυπα «Τύποι Κακοποίησης», «Επιλέγοντας την Αποκάλυψη» και «Υποστηρίζοντας άλλα άτομα». Η απάντησή σας πρέπει:
 - Να εξηγεί τον τύπο της κακοποίησης που περιγράφεται στο γράμμα
 - Να εκφράζει μια κατανόηση των συναισθημάτων που βιώνει το άτομο που έχει γράψει το γράμμα.
 - Να περιγράφει αυτά που μπορεί να κάνει το άτομο που έγραψε το γράμμα για να αντιμετωπιστεί η κακοποίηση και να το άτομο που βάλλεται να λάβει βοήθεια.

Αγαπητέ/-η φίλε/-η,